

Neus NOGUÉ SERRANO

La nova normativa a la butxaca

Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2018.

La nova normativa a la butxaca (2018) és, juntament amb *La nova normativa de l'Institut d'Estudis Catalans. Guia pràctica* (2017) de Jordi Ginebra, una de les principals obres de difusió de la nova ortografia i la nova gramàtica normatives de l'Institut d'Estudis Catalans. Amb la publicació d'aquest llibre, que en un any ja ha arribat a la 3a edició, Neus Nogué, professora de lingüística catalana a la UB, apropa una selecció de novetats normatives, tant de la *Gramàtica de la llengua catalana* (2016) com de l'*Ortografia catalana* (2017), «a un públic no expert en llengua» (p. 10).

L'obra, de poc més de 150 pàgines, s'estructura en cinc blocs: l'«Índex», que ens permet copsar el contingut a simple cop d'ull; la «Introducció», que caracteritza breument les dues obres de l'IEC i presenta el contingut del llibre; els 49 capítols breus, d'entre 1 i 6 pàgines, que són la part central de l'obra; la «Bibliografia», amb les referències de la GIEC i l'OIEC i altres obres que han servit de referència a l'autora; i, finalment, l'«Índex de paraules i conceptes», que facilita considerablement la cerca dins del text.

Davant la quantitat de temes que la normativa aborda per primera vegada i l'aprofundiment en aspectes ja tractats en la normativa fabriana, el llibre se centra només en qüestions lingüístiques que són recurrents en textos «de temàtica general» o bé que han generat «interès, dubtes o controvèrsia» i que són rellevants «per a la consolidació de la llengua estàndard» (p. 10). Nogué presenta aquest contingut amb una exposició planera i didàctica mitjançant els recursos que destaquem tot seguit.

1. Claredat en el llenguatge evitant terminologia complexa i afegint, si cal, aclariments dels conceptes, i també dedicant un capítol a definir terminologia freqüent.

2. Claredat expositiva amb capítols estructurats generalment amb un fragment introductor que situa el lector, l'exposició del tema acompanyada dels exemples i l'apartat «Potser et preguntes...», un recurs interessant perquè remet als epígrafs i capítols de les obres originals, i perquè s'avança a possibles preguntes del lector.

3. Enumeració dels exemples i de la interrelació que estableixen amb el text, i també l'ús de negreta per ressaltar-ne l'aspecte que s'analitza.

4. Intercalació de comentaris que guien el lector en la interpretació de la norma, sovint mitjançant estructures com *s'entén que o se'n pot (se n'ha de) deduir que*.

Centrant-nos, ara, només en els capítols dedicats a la GIEC –la part més extensa del llibre–, podríem dir que, si bé és una selecció de temes, s'aconsegueix no deixar al descobert cap dels tres grans blocs de la gramàtica: s'hi tracten temes tant de fonè-

tica com de morfologia i sintaxi. Creiem pertinent, també, ressaltar que Nogué manté la concepció de la normativa com a formes lingüístiques adequades o inadequades en una situació comunicativa, i no redueix la prescripció a correcte o incorrecte, una dicotomia que la GIEC evita però que sovint no és fàcil de defugir. Aquest aspecte és essencial a l'hora de transmetre'n el contingut, ja que és una de les principals innovacions de la gramàtica i és una manera que el públic general s'habitua a aquesta concepció més flexible de la llengua.

Dels temes del llibre podríem destacar-ne alguns: d'una banda, el *per* i *per a* davant d'infinitiu, que ha estat una qüestió de difícil solució, com ja apuntava Joan Solà a *Sintaxi normativa: estat de la qüestió* (1994), per la diferència entre la norma de Fabra i l'ús dels parlants en funció de la zona geogràfica. Actualment s'admeten tres criteris: el que va proposar Fabra; mantenir només *per a*; i mantenir només *per* davant d'infinitiu: es deixa la tria a parer del parlant. Tenir aquests tres criteris ben explicats i poder comparar els exemples en funció del criteri escollit, tal com presenta el llibre, en facilita la interpretació i ajuda a esvair vacil·lacions a l'hora d'aplicar la norma.

D'altra banda, la concordança d'*haver-hi* és un tema controvertit perquè la formulació de la norma ha donat lloc a la interpretació d'acceptació en l'estàndard formal defensada per Nogué –que té en compte la distinció entre la lletra grossa i la lletra menuda exposada a la «Introducció» de la GIEC–, però també a la no acceptació defensada per Ginebra –que es basa en una frase escrita en la lletra menuda que la GIEC considera prescindible per aplicar la norma. Considerem, en aquest punt, que la interpretació de Nogué és la que es desprèn del text si apliquem, com és esperable, les directrius d'interpretació de la gramàtica en relació amb la distinció entre els dos tipus de lletra esmentats.

És interessant fer referència, també, al fet que el llibre, igual com la GIEC, dona visibilitat a formes lingüístiques que ja eren admeses com a secundàries a la gramàtica normativa de Fabra –però que al llarg dels anys s'han anat eclipsant per les que tenien preferència–, com per exemple *al* + infinitiu en estructures temporals o l'elisió de *no* en les estructures de doble negació.

En poques paraules, si bé s'ha dit que la nova normativa és fruit de l'esforç de consens de la Secció Filològica, *La nova normativa a la butxaca* és, sens dubte, un esforç d'equilibri entre dos pols oposats: d'una banda, el manteniment de l'essència complexa de la nova normativa, i de l'altra, la simplificació i el didacticisme perquè arribi a un públic no expert. I sembla, en definitiva, que Nogué aconsegueix mantenir aquest equilibri.

Laia Benavent Llinares
Universitat de Barcelona